

رویکرد امنیتی و ایدئولوژیکی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران بیشتر متأثر از ارزش‌های انقلاب اسلامی، اصول قانون اساسی، افکار رهبران این کشور و همچنین تنش‌های ثابت با آمریکا و اسرائیل است. از طرفی دیگر، رویکرد امنیتی و ایدئولوژیکی سیاست خارجی عربستان سعودی نیز متأثر از افکار خاندان آل سعود و پایگاه اجتماعی و مذهبی آنان، مقابله با سیاست‌های منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران است. سیاست خارجی برخی از کشورهای حاشیه‌ی خلیج فارس، مانند امارات متحده عربی، کویت، بحرین و عمان بعضاً از رویکرد سیاست خارجی عربستان تأثیر می‌پذیرد. در این میان کشورهای چون عمان و قطر معمولاً در دهه‌های گذشته سیاست خارجی عمل‌گرایانه‌ای در پیش گرفته‌اند و سعی کردند با رویکرد چندجانبه‌گرایی با بازیگران مختلفی در درون منطقه و خارج از منطقه همکاری داشته باشند. سیاست خارجی عراق نیز با توجه به وضعیت ناامنی در این کشور متأثر از نیازهای امنیتی داخلی آن و نفوذ قدرت‌های فرا منطقه‌ای به‌خصوص آمریکا است. در کل قواعد بازی سیاسی در منطقه‌ی خلیج فارس تحت تأثیر متغیرهای مختلف داخلی و خارجی «حاصل جمع صفر» است. این درحالی است که همگرایی اقتصادی در منطقه در صورتی قابل تحقق است که رویکرد سیاست خارجی این کشورها «حاصل جمع مثبت» باشد و بیشتر از مؤلفه‌های اقتصادی و توسعه‌محور تأثیر پذیرد تا متغیرهای امنیتی و ایدئولوژیکی.

۲-۶. مسئله‌ی هسته‌ای ایران

مسئله‌ی هسته‌ای سال‌هاست که سیاست خارجی ایران را به شدت تحت تأثیر خود قرار داده است. در طول این سال‌ها، رهبران جمهوری اسلامی ایران تمام هم‌وغم خود را بر این گذاشته‌اند تا پرونده‌ی هسته‌ای ایران را حل و فصل نمایند و در این مسیر تاکتیک‌های مختلفی توسط دولت جمهوری اسلامی ایران به آزمون گذاشته شده است. نتیجه این که هر چند که در دوره‌ی دولت روحانی، جمهوری اسلامی ایران به توافق هسته‌ای با گروه ۵+۱ دست‌یافت و گشایش‌هایی نیز در سیاست خارجی این کشور و همکاری‌های اقتصادی آن با دنیا صورت گرفت؛ اما بعد از خروج آمریکا از توافق، مسئله‌ی هسته‌ای ایران به نقطه‌ی قبل از توافق بازگشت.